

Oponentský posudek

Barbora Šůstková Cesta Vánoc

Barbora Šůstková představila ve své bakalářské práci působivý projekt Cesta Vánoc, realizovaný na počátku adventu se skupinou deseti až jedenáctiletých dětí v ZUŠ s velmi cenným záměrem seznámit děti „s duchovní a tradiční podstatou adventu a Vánoc...“ (str. 7) a “Dát dětem příležitost zapojit se do prožívání adventní doby v původním křesťanském smyslu a s respektováním lidových tradic, které přípravu na Vánoce provázejí.“ (str. 20). Autorka vstupuje do projektu s vědomím toho, že právě děti jsou nejvíce “ ohroženy postupným zpovrchněním Vánoc“, které přináší naše doba plná shonu, a vede děti nejen k tématům, ale i celkovému ztišení a zklidnění, obrácení dovnitř.

Projekt je velmi citlivě a promyšleně pojednaný, rozvíjí se po příběhu putování chlapce Jorima do Betléma (z knihy J. Gaardera Kouzelný kalendář: podivuhodné putování do Betléma), a je strukturován do čtyř bloků vázaných na čtyři hlavní témata, skrze něž chce autorka dětem přiblížit niternou podstatu Vánoc jako cesty k naději a nalézání sebe a druhých. Děti se vydávají na cestu v prvním bloku nazvaném Tři mudrci - CESTA, v němž se akcentuje cesta jako putování, které nás může proměnit i díky lidem, které potkáváme, navazují části Anděl – TAJEMSTVÍ, HVĚZDA, Pastýř – OBDAROVÁNÍ, a Betlém – DŮVĚRA, SPOLEČENSTVÍ. Bára na jejich společné „cestě do Betléma“ vede děti citlivě nejen k procítění Vánoc zevnitř, ale i k dalšímu rozměru, vyplývajícimu postupně z příběhu chlapce Jorima, a tím je vlastní cesta důvěry v dobrou zvěst a její pronesení do světa i přes různé překážky a pochyby. K tomuto motivu vede Bára děti skrze zkušenost a hru v roli, je tu cítit zárodek strukturovaného dramatu, o němž autorka v závěru také uvažuje.

Velmi oceňuji výběr pramenů jak po obsahové a literární stránce, tak i po stránce výtvarné. (Jostein Gaarder - Kouzelný kalendář: podivuhodné putování do Betléma a Děťátko se narodilo - podle staré vánoční legendy vypravuje a obrázky doprovází Jindra Čapek). K tomu se přidává i vlastní výtvarný vklad autorky projektu a její cit pro prostorové uspořádání.

Bára pracovala v projektu zkušeně s velkou paletou místy i poměrně náročných metod, které jsou poskládány velmi organicky skrze vnitřní náboj a motivaci, oceňuji i citlivé vedení dětí k výtvarnému i hudebnímu projevu, práci se sluchem- zcitlivění vůči zvukům a hlasu, naslouchání se zavřenýma očima a představou (rozhlasová hra), prostorové vnímání zvuku, vytváření hudby. Je vidět vědomý, inspirovaný a laskavý pedagogický přístup, míření k cílům ve všech úrovních (zde by pouze formálně bylo dobré sjednotit jejich formulaci) i schopnost reflexe.

Praktická část bakalářské práce má nádech spíše literárního tvaru, což ladí s tématem i jeho uchopením a zpřítomňuje projekt, zároveň je velmi přehledná. K úvaze by byla pouze individuálnější reflexe jednotlivých dětí, které jsou podávány

spíše jako skupina s výjimkou zmínky o holčičce „ s poruchou pozornosti a hyperaktivitou“, o níž se ovšem také zmiňuje spíše obecně v úvodu a hodnocení. Zde by se také mohlo autorce podařit více propojit s teoretickou částí projektu.

Bakalářská práce jako celek je strukturována na úvod, teoretickou a praktickou část a závěr. Teoretická část zahrnuje přehlednou kapitolu Přehled vybraných teorií vývoje dítěte ve věku 10 až 11 let , v níž Bára mapuje, v jakém období jsou děti, s nimiž pracuje, a dále kapitolu Co jsou to Vánoce a podoba Vánoc s podkapitolami Legenda křesťanských Vánoc, Advent, čas předvánoční, Den svaté Barbory (4. prosince), Den svatého Mikuláše (6. prosince), Den svaté Lucie (13. prosinec), Štědrý den (24. prosince), Den svatého Štěpána (26. prosince), a Tři králové (6. ledna), kterou si definovala takto: “ V navazující části jsem se zaměřila na historii Vánoc, zvyků a svátků, které do prožívání této doby patří. „(str. 8) V této kapitole autorka zákonitě naráží na velikou šíři problematiky i možností, odkud ji uchopit, a domnívám se, že v ní příliš nenašla vlastní červenou nit, po níž by nás provedla. Místy se tudíž dopouští nepřesností či přebírá z knih z mého pohledu diskutabilní tvrzení a formulace (např. problematika překrývání „pohanských“ a křesťanských svátků či sledování původních kořenů ve vánočních zvycích je složitá a není ideální se do ní takto pouštět), a zároveň někdy nesourodě mísí úhly pohledu od křesťanské zvěsti k lidovým obyčejům. (V prvních dvou podkapitolách se pokouší dotknout křesťanského obsahu, pak jí ale vypadne nejpodstatnější okamžik v současném vnímání Vánoc - Boží hod Vánoční- čili svátek narození Páně, Štědrý den popisuje z pohledu „lidových obyčejů“, a v kapitole Tři králové, druhém stejně podstatném „křesťanském“ okamžiku, se zamotává do dvou událostí vázaných k tomuto dni v rámci cyklického času: „ Podle Nového Zákona je den 6. ledna slavností Zjevení Páně – Syn Boží byl poprvé představen světu. Tímto dnem se slaví Ježíšův křest v řece Jordán a příchod tří mudrců z východu, z nichž se později stali tři králové“ (str. 18) Zbytek svátků pak pojednává z pohledu „zvyků“). Přesto se jí podařilo nastínit to potřebné ve vztahu k jejímu praktickému projektu, který se vydal opravdu svébytnou cestou.

Je škoda, že se nepovedlo naplnit ještě větší propojení mezi teoretickou a praktickou částí, neboť to zřetelně bylo zamýšleno.

Bakalářská práce Báry Šůstkové naplnila svůj cíl ve všech podstatných složkách, přinesla velmi potřebný, hluboce motivovaný projekt, autorka prokázala své pedagogické schopnosti, talent a empatii.

Báře Šůstkové velmi děkuji za její práci a navrhuji ji k obhajobě s hodnocením B-C.

K zamyšlení volím citát z práce: „Pro příště bych zvolila spíše strukturované drama. Ne zvolila jsem si ho záměrně, protože naše putování mělo být poklidné a neměla nám přijít krize, která by nás v příběhu rozhodila.“

Kateřina Schwarzová